

Принципи і функції сучасного прогнозування розвитку опорного закладу загальної середньої освіти

*Єжелей В.М.,
завідувач Центру організаційно-
методичної роботи з керівними кадрами*

Лютий 2022

Виклики сьогодення в освіті

- Зовнішні загрози
- Адміністративно-територіальна перебудова
- Спроможність місцевих громад
- Стратегія розвитку освіти до 2027 року
- Створення життєво спроможної безпечної мережі ЗЗСО
- Ресурсне забезпечення освітнього процесу
- Кадрове забезпечення закладів та управління освітою
- Порядок і принципи створення ліцеїв сільської місцевості
- Упровадження сучасної організації, нового змісту і технологій загальної середньої освіти

**Традиційна
(пострадянська)
школа**

**Нова (сучасна)
українська школа**

**Потреба змін
(стратегія розвитку)**

**Сучасна теоретична
підготовка до роботи в
нових умовах**

**Інертність та
інтуїтивні пошуки
шляхів виживання у
середовищі, що
змінюється**

**Пошук нових
можливостей особистого й
організаційного розвитку**

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про освіту

Стаття 5. Державна політика у сфері освіти

4. Документами державного прогнозування і стратегічного планування розвитку освіти є **прогноз розвитку освіти України, стратегія розвитку освіти України**, відповідні державні, регіональні та місцеві **цільові програми, плани** діяльності у сфері освіти органів влади.

Органи влади забезпечують відкритий доступ до зазначених документів шляхом їх **оприлюднення на своїх офіційних веб-сайтах.**

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про освіту

Стаття 6. Засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності

Засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності є:

- людиноцентризм;
- верховенство права;
- забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- прозорість і публічність ... управлінських рішень;
- відповідальність і підзвітність органів управління освітою та закладів освіти...;
- академічна доброчесність;
- академічна свобода;
- фінансова, академічна, кадрова та організаційна автономія

Мета прогнозування:

вивчення ефективності освіти з позиції її впливу на соціально-економічний розвиток території

- Типи прогнозів
- Принципи прогнозування
- Основні функції сучасного прогнозування

Документи прогнозування і стратегічного планування розвитку освіти

- прогноз розвитку освіти України,
- стратегія розвитку освіти України,
- державні цільові програми у сфері освіти,
- регіональні та місцеві цільові програми, проєкти у сфері освіти,
- плани діяльності центрального органу виконавчої влади у сфері освіти (МОН України),
- плани діяльності закладів освіти комунальної форми власності.

NB! Органи влади та заклади освіти забезпечують відкритий доступ до цих документів шляхом їх оприлюднення на своїх офіційних веб-сторінках.

Сутність прогнозування

- **Прогнозування в освіті** – частина соціального прогнозування, що включає *прогнози соціологічного, екологічного, демографічного, етнологічного, культурологічного, правового, психологічного, медичного* та іншого характеру.
- **Прогнозування освіти є багатоаспектним.**
Воно передбачає *дослідження* назріваючих проблем шляхом екстраполяції спостережуваних тенденцій, закономірностей розвитку, визначення шляхів вирішення цих проблем через нормативну розробку (оптимізацію) таких тенденцій.

Прогноз - вірогідна оцінка майбутніх результатів і шляхів розвитку освіти, ресурсів та організаційних заходів, необхідних для його здійснення.

Методичні принципи:

- 1) системність**, вимагає розглядати об'єкт прогнозування як систему взаємозв'язків і співвідношень;
- 2) оптимальність**, передбачає розробку точних і достовірних прогнозів при мінімальних витратах;
- 3) аналогічність**, передбачає використання випереджаючої інформації про розвиток об'єкта як джерела знання про траєкторії розвитку подібних об'єктів;
- 4) комплексність**, забезпечує всебічний опис об'єкта прогнозування;
- 5) специфічність**, передбачає обов'язковий облік характерних особливостей і ознак, притаманних тільки аналізованому об'єкту.

Прогнозування *визначає можливі тенденції* розвитку освіти під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів, оцінює його динаміку, шляхи та наслідки впливу *для вибору напрямів розвитку.*

Типи прогнозів: пошукові і нормативні.

Завдання пошукового прогнозу: виявлення можливих станів явища, об'єктів на майбутнє.

Завдання нормативного прогнозу: визначення шляхів і термінів досягнення можливих станів, явищ, об'єктів.

Типи прогнозів: дослідний, програмний, організаційний, комплексний, системний

Основні функції сучасного прогнозування та їхній зміст

- *функція інтеграції наукових знань, фактів;*
- *функції адаптації, інтерпретації, опису, інтеграції знань та досвіду;*
- *функції діагностики і оцінки (критики).*

Методи прогнозування

- **Метод «мозкового штурму»** – метод експертної оцінки, заснований на стимулюванні творчої діяльності експертів шляхом спільного обговорення конкретної програми, регламентованого визначення правилами;
- **Метод побудови прогнозного сценарію** – метод прогнозування, заснований на встановленні послідовності стану об'єкта у різних фонах прогнозу. Моделювання – метод дослідження об'єктів пізнання на їх моделях як аналогів оригіналу.
- **Прогнозна інтерполяція** – метод прогнозування, заснований на побудові передбачення про розвиток процесу або явища в період між його сучасним станом і заданим нормативним прогнозом умов та обмеженнями розвитку об'єкта прогнозування.
- **Статистичний метод прогнозування** – метод прогнозування, заснований на побудові і аналізі динамічного ряду характеристик об'єкта прогнозування та їх статистичних взаємозв'язків.

Принципи прогнозування

- *варіативності прогнозування*
- *узгодженості прогнозування*
- *неперервності*
- *рентабельності прогнозування*
- *системності прогнозування*
- *верифікованості*

NB! *Жодний окремо взятий метод прогнозування не може забезпечити необхідний рівень надійності прогнозу.*

Цілісний розвиток опорного ЗЗСО залежить:

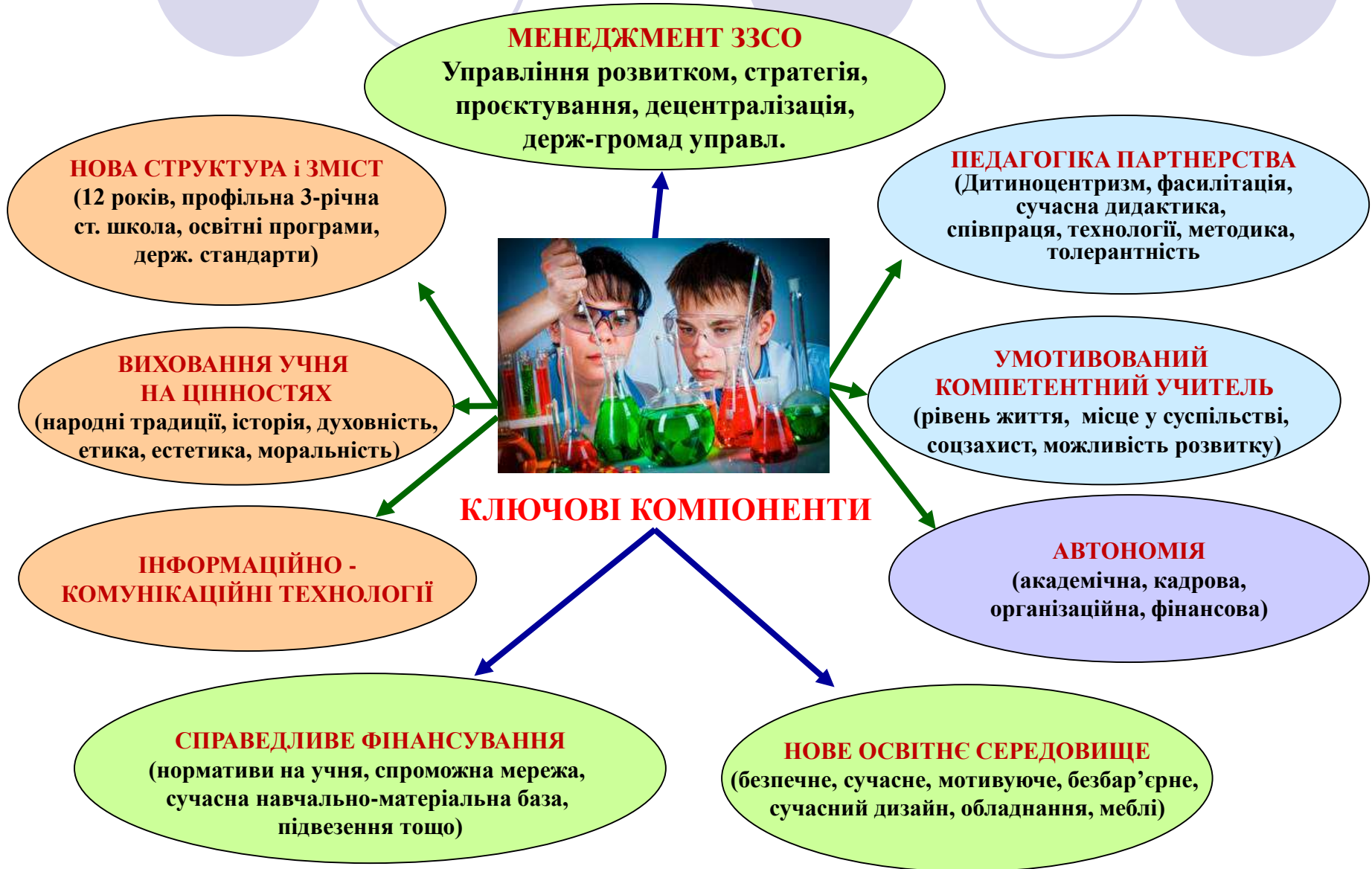
- від відповідності цілей розвитку і завдань кожного з його компонентів, а саме:
  - ✓ *зміст освіти,*
  - ✓ *методи освіти,*
  - ✓ *організація освітнього процесу,*
  - ✓ *впровадження інноваційних технологій освіти,*
  - ✓ *підготовка учителів до інноваційної діяльності,*
  - ✓ *система виховання на цінностях і традиціях,*
  - ✓ *робота з кадрами,*
  - ✓ *управління розвитком школи*
  - ✓ *їх наповненості, взаємозв'язків та взаємозалежності;*
- від обумовленості процесу розвитку прогнозуванням, моделюванням, оцінюванням

Фактори впливу на якість освіти та ефективність управління опорним ЗЗСО

КЛЮЧОВІ КОМПОНЕНТИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Компонент (*англ. component*) — різновид, складова частина чогось. (*Вікіпедія*)

Основи системи якісної освіти у ЗЗСО

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Матеріально-технічні, навчально-методичні, інформаційні ресурси, сучасний дизайн, умови навчання і праці, безбар'єрність і безпечність

ПЕДАГОГІЧНІ КАДРИ

Кваліфікація та якість педагогів, обслуговуючого персоналу (людські ресурси), інформаційні (освітні), дидактичні ресурси

Якість освіти

- *Показники освіченості учнів та майстерності педагогів, імідж закладу і керівника (факт)*
- *Успішність особистості реалізуватися у житті як інтелектуал, громадянин і патріот (перспектива)*

Сучасний менеджмент закладу загальної середньої освіти

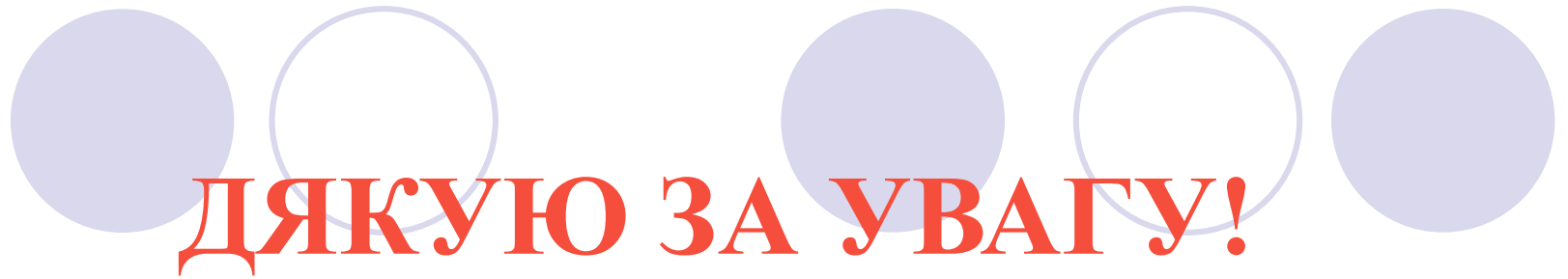
Закони управління (системність, диференціація, диверсифікація...), компетентність, управлінські рішення, трудові функції, стилі управління, види діяльності

Організація освітнього процесу

Академічна доброчесність, освітня програма, навчальні і річні плани, принципи НУШ, якісна розробка і реалізація ВСЗЯО

Алгоритм визначення рівня освітньої діяльності (самооцінювання)

*Центр організаційно-методичної роботи з
керівними кадрами*

Харківської академії неперервної освіти

Контактний телефон: 731 12 34

Lanz-onmibo@ukr.net